

**Etyka dla doradców
podatkowych.
Komentarz praktyczny,
orzecznictwo, stany
faktyczne**

Rozdział 1. Przepisy ogólne

1.1. Źródła Zasad etyki doradców podatkowych

1.1.1. Formalne źródło zasad etyki

Kompetencja do uchwalenia zasad etyki zawodowej dla doradców podatkowych została udzielona Krajowemu Zjazdowi Doradców Podatkowych w art. 51 ust. 1 pkt 8 DorPodU; jest ona realizowana w formie uchwały.

Zasady etyki zawodowej – zgodnie z DorPodU – powinny obejmować w szczególności:

- 1) podstawowe zasady obowiązujące doradcę podatkowego w związku z wykonywaniem zawodu;
- 2) zasady i sposób prowadzenia reklamy usług doradztwa podatkowego;
- 3) zasady stałego podnoszenia kwalifikacji przez doradców podatkowych, w szczególności przez osoby podejmujące wykonywanie zawodu doradcy podatkowego po okresie niewykonywania zawodu przekraczającym pięć kolejnych lat;
- 4) zasady zachowania tajemnicy zawodowej;
- 5) zasady oceny prowadzenia działalności gospodarczej, o której mowa w art. 31 ust. 1 DorPodU (chodzi tu o inną działalność, niezwiązaną z doradztwem podatkowym), z uwzględnieniem zasad ochrony konkurencji;
- 6) zasady oceny podejmowania zatrudnienia, o którym mowa w art. 31 ust. 1 DorPodU (przepis dotyczy innego zatrudnienia, niż związane z doradztwem podatkowym);
- 7) kryteria oceny niezależności i bezstronności wykonywania zawodu doradcy podatkowego;
- 8) zasady zapobiegania konfliktom interesów;
- 9) zasady zapobiegania niedozwolonym relacjom między doradcami podatkowymi a przedstawicielami władzy publicznej;
- 10) zasady relacji między doradcami podatkowymi oraz między doradcami podatkowymi a organami samorządu zawodowego, oraz
- 11) odpowiedzialność dyscyplinarną za naruszenie zasad etyki zawodowej oraz uchwał organów samorządu zawodowego.

W związku z powyższym, kierując się wskazanymi powyżej dyrektywami, dnia 22.1.2006 r. Drugi Krajowy Zjazd Doradców Podatkowych uchwalił Zasady etyki doradców podatkowych, stanowiące załącznik do uchw. Nr 28/2006 z 22.1.2006 r. w sprawie zasad etyki zawodowej doradcy podatkowego (K.Dor.pod. 2006 Nr 1, poz. 22). Wskazane zasady – z pewnymi modyfikacjami – obowiązują od 22.4.2006 r.¹. Zastąpiły one poprzednie – zamieszczone w załączniku do uchw. Nr 9/2002 Pierwszego Krajowego Zjazdu Do-

¹ Zasady etyki doradców prawnych zostały zmodyfikowane przez: uchwała Nr 22/2007 Drugiego Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Doradców Podatkowych z 3.6.2007 r. w sprawie zmiany uchwały Nr 28/2006 Drugiego Krajowego Zjazdu Doradców Podatkowych z 22.1.2006 r. w sprawie zasad etyki doradców podatkowych (K.Dor.pod. 2007 Nr 2, poz. 22).

radców Podatkowych z 27.1.2002 r. w sprawie zasad etyki zawodowej doradców podatkowego.

Obecnie obowiązujący tekst jednolity ZEDP został przyjęty na mocy uchw. Nr 237/2018 Krajowej Rady Doradców Podatkowych z 22.5.2018 r. w sprawie przyjęcia tekstu jednolitego Zasad etyki doradców podatkowych (K.Dor.pod. z 2018 r. poz. 32). Uwzględnia on zmiany wynikające z uchw. Nr 32/2014 Krajowej Rady Doradców Podatkowych z 11.2.2014 r. w sprawie przyjęcia tekstu jednolitego zasad etyki doradców podatkowych (K.Dor.pod. z 2014 r. poz. 32) oraz uchw. Nr 21–33/2018 i 95/2018 podjętych na V Krajowym Zjeździe Doradców Podatkowych (uchwały z 14.1.2018 r.).

1.1.2. Materialne źródło ZEDP

W pierwszej kolejności ZEDP podają źródła, na jakich zostały oparte (por. art. 1 ust. 1 ZEDP). Należy przy tym wskazać, że ZEDP stanowią zespół norm wewnątrz korporacyjnych, mających zapewnić wysoki poziom etyczny osób należących do korporacji i wykonujących zawód². Jak wynika z art. 1 ust. 1 ZEDP, składają się na nie ogólne normy moralne oraz uregulowania prawne. Pierwsze ze wskazanych źródeł zostało zdefiniowane w sposób nieostry, nawiązujący do naczelnych zasad etycznych, które należy utożsamiać z ogółem podzielanych w społeczeństwie wartości moralnych. Jak zauważono w doktrynie, można je znaleźć choćby w preambule Konstytucji RP, w której nawiązuje się do takich wartości jak: prawda, dobro, piękno, godność, wolność, sprawiedliwość, dialog, pomocniczość czy solidarność³.

W przypadku drugiego ze źródeł etyki, tj. uregulowań prawnych, chodzi w znacznej mierze o przepisy DorPodU, statut Krajowej Izby Doradców Podatkowych⁴ i Zasady etyki doradców podatkowych, ale również o inne przepisy.

Zawód doradcy podatkowego ma w Polsce stosunkowo krótką historię (w 2021 r. mija 25 lat od przyjęcia przepisów DorPodU). Jeszcze później ustanowione zostały organy samorządu zawodowego, w tym rzecznicy dyscyplinarni i sądy dyscyplinarne. Dlatego analizując zasady etycznego wykonywania obowiązków przez doradcę podatkowego, można posiłkować się również zasadami etyki i orzecznictwem dyscyplinarnym innych zawodów zaufania publicznego, w tym zwłaszcza adwokatów i radców prawnych. Ma to jednak tylko znaczenie pomocnicze w procesie ustalania zasad etycznego działania doradcy podatkowego.

1.2. Zakres podmiotowy ZEDP

1.2.1. Doradca podatkowy

Normy zawarte w ZEDP obowiązują wszystkich doradców podatkowych, w związku z tym istotne wydaje się rozważenie, kogo przepisy uznają za doradcę podatkowego.

² Ustawa o doradztwie podatkowym (red. *A. Mariański*), 2015, s. 36.

³ *D. Szczygieł*, *Zasady etyki doradców*, s. 20.

⁴ Statut Krajowej Izby Doradców Podatkowych – załącznik do uchwały Nr 236/2018 Krajowej Rady Doradców Podatkowych z 22.5.2018 r. w sprawie przyjęcia tekstu jednolitego Statutu KIDP (K.Dor.pod. z 2018 r. poz. 31).

Osoba fizyczna spełniająca określone w przepisach warunki może posługiwać się tytułem „doradca podatkowy” od dnia dokonania wpisu na listę doradców podatkowych (art. 9 DorPodU). Stosowne wymagania, jakie musi spełnić ubiegający się o wpis, wskazuje art. 6 ust. 1 DorPodU. Zgodnie z ust. 1 tego przepisu, na listę może zostać wpisana osoba fizyczna, która:

- 1) ma pełną zdolność do czynności prawnych;
- 2) korzysta z pełni praw publicznych;
- 3) jest nieskazitelnego charakteru i swoim dotychczasowym postępowaniem daje rękojmię prawidłowego wykonywania zawodu doradcy podatkowego;
- 4) posiada wyższe wykształcenie;
- 5) odbyła w Polsce sześciomiesięczną praktykę zawodową;
- 6) złożyła z wynikiem pozytywnym egzamin na doradcę podatkowego;
- 7) wystąpiła z wnioskiem o wpis na listę, nie później niż w okresie trzech lat od złożenia z wynikiem pozytywnym egzaminu na doradcę podatkowego. Na listę doradców podatkowych wpisuje się również osoby, które spełniają warunki określone w ust. 1 pkt 2–5 oraz:
 - a) są członkami Państwowej Komisji Egzaminacyjnej do Spraw Doradztwa Podatkowego lub
 - b) posiadają stopień naukowy doktora habilitowanego nauk prawnych lub nauk ekonomicznych w zakresie prawa finansowego lub finansów (art. 6 ust. 2).

Ponadto, zgodnie z art. 6 ust. 3, na listę doradców podatkowych wpisuje się również osoby fizyczne, których kwalifikacje do wykonywania zawodu doradcy podatkowego zostały uznane na zasadach określonych w ustawie z 22.12.2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 220), zwanej dalej „ustawą o uznawaniu kwalifikacji”, jeżeli:

- 1) spełniają warunki określone w ust. 1 pkt 2 i 3;
- 2) wystąpią z wnioskiem o wpis na listę, nie później niż w terminie 12 miesięcy od dnia doręczenia decyzji o uznaniu kwalifikacji wydanej na podstawie art. 25 ust. 1 ustawy o uznawaniu kwalifikacji.

Katalog podmiotów zobowiązanych do przestrzegania ZEDP nie jest tożsamy z katalogiem podmiotów uprawnionych do wykonywania czynności doradztwa podatkowego. Zgodnie z art. 2 ust. 1 DorPodU, czynności doradztwa podatkowego obejmują:

- 1) udzielanie podatnikom, płatnikom i inkasentom, na ich zlecenie lub na ich rzecz, porad, opinii i wyjaśnień z zakresu ich obowiązków podatkowych i celnych oraz w sprawach egzekucji administracyjnej związanej z tymi obowiązkami;
- 2) prowadzenie, w imieniu i na rzecz podatników, płatników i inkasentów, ksiąg rachunkowych, ksiąg podatkowych i innych ewidencji do celów podatkowych oraz udzielenie im pomocy w tym zakresie;
- 3) sporządzanie, w imieniu i na rzecz podatników, płatników i inkasentów, zeznań i deklaracji podatkowych lub udzielanie im pomocy w tym zakresie;
- 4) reprezentowanie podatników, płatników i inkasentów w postępowaniu przed organami administracji publicznej i w zakresie sądowej kontroli decyzji, postanowień i in-

nych aktów administracyjnych w sprawach wymienionych w art. 2 ust. 1 pkt 1 DorPodU⁵.

Od 1.7.2020 r. do czynności doradztwa podatkowego zaliczane będzie również wykonywanie niezależnego audytu funkcji podatkowej, o którym mowa w art. 20zo § 1 OrdPU.

W związku z tym przepisy ZEDP nie będą miały zastosowania do adwokatów, radców prawnych, biegłych rewidentów czy księgowych. Trzy pierwsze zawody są zawodami zaufania publicznego i mają własne zasady etyki.

1.2.2. Podmioty wykonujące czynności doradztwa podatkowego a podleganie ZEDP

Pewne wątpliwości może budzić okoliczność, czy osoby prawne trudniące się czynnościami doradztwa podatkowego mogą podlegać przepisom ZEDP. Jak wskazuje art. 4 DorPodU, podmiotami uprawnionymi do zawodowego wykonywania czynności, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 (udzielanie porad podatkowych) i pkt 4 (reprezentacja przed organami podatkowymi i sądami administracyjnymi) DorPodU, są również:

- 1) organizacje zawodowe posiadające osobowość prawną, spółdzielnie, stowarzyszenia lub izby gospodarcze – jeżeli przedmiotem ich działalności statutowej jest również doradztwo podatkowe świadczone wyłącznie na rzecz ich członków;
- 2) firmy audytorskie uprawnione na podstawie odrębnych przepisów do badania sprawozdań finansowych;
- 3) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółki akcyjne, które łącznie spełniają następujące warunki:
 - a) większość członków zarządu stanowią doradcy podatkowi, a jeżeli zarząd składa się z nie więcej niż dwojga osób, to jedna z nich jest doradcą podatkowym,
 - b) większość głosów w zgromadzeniu wspólników (akcjonariuszy) oraz w organach nadzoru przysługuje doradcom podatkowym,
 - c) w spółce akcyjnej wydawane są wyłącznie akcje imienne,
 - d) zbycie akcji lub udziałów albo ustanowienie na nich zastawu wymaga zezwolenia udzielonego przez zarząd spółki.

Wymienione powyżej osoby prawne wykonują powierzone im przepisami DorPodU czynności doradcze wyłącznie przez swoich doradców podatkowych, radców prawnych lub biegłych rewidentów zatrudnionych w tych podmiotach. Od 1.7.2020 r. podmiotami uprawnionymi do zawodowego wykonywania czynności, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 5 (niezależnego audytu funkcji podatkowej), są również podmioty wymienione w ust. 1 pkt 2 i 3, przy czym wykonywanie tych czynności następuje wyłącznie przez doradców podatkowych lub biegłych rewidentów zatrudnionych w tych podmiotach.

W celu umożliwienia kontroli, czy organizacje zawodowe posiadające osobowość prawną, spółdzielnie, stowarzyszenia lub izby gospodarcze oraz spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółki akcyjne, o których mowa w art. 4 ust. 1 i 3 DorPodU, przestrzegają warunków wykonywania doradztwa zawodowego, stworzony został stosowny rejestr osób prawnych uprawnionych do wykonywania doradztwa podatkowego. Prowa-

⁵ Zob. szerzej Ustawa o doradztwie podatkowym (red. *A. Mariański*), 2015, s. 22 i n.

dzi go KRDP, a do złożenia wniosku o wpis zobowiązane są organy zarządzające wskazanymi powyżej podmiotów. W tym celu KRDP została umocowana w art. 16 DorPodU do podejmowania decyzji administracyjnych. Rada skreśliła osobę prawną z rejestru na jej wniosek, z urzędu albo na wniosek ministra właściwego do spraw finansów publicznych w przypadku nieprzestrzegania warunków określonych w art. 4 DorPodU, rażącego lub uporczywego naruszania zasad i sposobu prowadzenia reklamy usług doradztwa podatkowego, wbrew postanowieniom art. 38 ust. 3 DorPodU oraz z urzędu – w przypadku ustania osoby prawnej.

Należy zatem uznać, że możliwość egzekwowania spełniania ZEDP jest mocno ograniczona do ściśle określonych czynów, wymienionych w art. 16 DorPodU. Inne rodzaje naruszeń prawa, a także ZEDP nie uprawniają do skreślenia takiego podmiotu z rejestru podmiotów uprawnionych do wykonywania czynności doradztwa podatkowego. Oczywiście w stosunku do samych doradców podatkowych, np. pełniących funkcję członków zarządu osoby prawnej uprawnionej do wykonywania czynności doradztwa podatkowego, mogą być wszczęte odrębne postępowania dyscyplinarne. Mają oni obowiązek zapewnienia działania tej osoby zgodnie z ustawą oraz ZEDP. Wynika z tego, że doradca podatkowy wchodzący w skład zarządu spółki doradztwa podatkowego odpowiada na zasadzie ryzyka za czyny innych osób sprzeczne z przepisami prawa i zasadami etyki zawodowej. Nie wyłącza to jednak w żaden sposób osobistej odpowiedzialności dyscyplinarnej doradcy podatkowego, który bezpośrednio popełnił czyn spreczny z ZEDP. W związku z tym trzeba uznać, że DorPodU nie sprzeciwia się jednoczesnej odpowiedzialności kilku podmiotów za jeden czyn doradcy podatkowego odpowiadającego na zasadzie winy oraz członka lub członków zarządu spółki doradztwa podatkowego odpowiadających na zasadzie ryzyka.

Warte podkreślenia jest to, że firmy audytorskie w ogóle nie mogą być wpisane do rejestru osób prawnych uprawnionych do wykonywania doradztwa podatkowego, w związku z czym nawet tak ograniczony nadzór nie może być wobec nich wykonywany. Nie oznacza to jednak, że zatrudnienie w takim podmiocie wyłącza osobistą odpowiedzialność doradcy podatkowego w przypadku popełnienia czynu niezgodnego z ZEDP.

1.2.3. Kandydaci na doradców podatkowych

ZEDP dotyczą wyłącznie doradców podatkowych. Z art. 6 ust. 1 pkt 4 DorPodU wynika jednak obowiązek posiadania nieskazitelnego charakteru osoby chcącej uzyskać wpis na liście doradców podatkowych. Tym samym w postępowaniu o wpis KRDP może badać spełnienie tego warunku, także poprzez ocenę, czy osoba aplikująca nie dokonywała czynności, które mogłyby być uznane za sprzeczne z ZEDP.

W literaturze przedmiotu wskazuje się, że ukonstytuowanie przez ustawodawcę wymogu w zakresie charakteru i cech moralnych osób ubiegających się o wpis na listę doradców podatkowych umożliwia zapewnienie prawidłowego świadczenia usług doradztwa podatkowego⁶. Choć terminem „nieskazitelny charakter” posługuje się wiele aktów regulujących ustroje zawodów zaufania publicznego, brak jest definicji legalnej tego pojęcia. Dlatego w celu zdekodowania zawartego w nim przekazu przytoczyć należy wiele orzeczeń

⁶ Tamże, s. 48 i n.

traktujących o przymiotach osoby nieskazitelnego charakteru. W orzecznictwie zwrócono uwagę, że o nieskazitelności charakteru świadczą takie osobiste przymioty jak: uczciwość w życiu prywatnym i zawodowym, odpowiedzialność za własne słowa i czyny, odwaga cywilna, pracowitość, umiejętność zgodnego współżycia z otoczeniem, przy czym nawet jednorazowe zachowanie może podważyć wiarygodność oraz nieskazitelny charakter strony⁷. Krajowa Rada Doradców Podatkowych badając, czy kandydat spełnia przesłankę nieskazitelnego charakteru i czy swym dotychczasowym postępowaniem daje rękojmię należytego wykonywania zawodu doradcy podatkowego, powinna brać pod uwagę wszystkie okoliczności składające się na wizerunek kandydata, a więc także znane jej zdarzenia, które np. legły u podstaw wydania wyroku skazującego, mimo że skazanie uległo zatarciu. Zachowania te – jako fakty społeczne – nadal istnieją i mogą być brane pod uwagę przy ocenie sylwetki kandydata⁸. W orzecznictwie zauważono, że nie do pogodzenia ze spełnieniem przesłanki nieskazitelnego charakteru jest przemilczenie przez stronę istotnych faktów z jej życia zawodowego, co świadczy co najmniej o braku odwagi cywilnej i uczciwości⁹.

Choć zasady etyki wiążą od momentu wpisu na listę doradców podatkowych lub podjęcia praktyki zawodowej po zdaniu egzaminu zawodowego, to analiza orzecznictwa sądowego nakazuje przyjąć, że spełniania najwyższych moralnych standardów oczekuje się od kandydata również wcześniej.

Krajowej Radzie Doradców Podatkowych pozostawiono pewną swobodę w ocenie spełnienia przesłanki nieskazitelnego charakteru, jednak prawidłowość takiej decyzji może zostać skontrolowana zgodnie z przepisami Kodeksu postępowania administracyjnego. Od decyzji odmownej osobie aplikującej o wpis przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy przez KRDP. W przypadku podtrzymania negatywnej decyzji, stronie przysługuje skarga do sądu administracyjnego.

1.2.4. Doradca podatkowy niewykonyjący zawodu

Doradca podatkowy obowiązany jest w terminie 30 dni od daty wpisu na listę zgłosić KRDP zamiar niewykonywania zawodu przez okres co najmniej sześciu miesięcy, licząc od dnia wpisu (art. 34 ust. 1 DorPodU). Ustawodawca nie wskazał jednak, w jakim terminie to zawiadomienie ma być dokonane. Jak wskazuje się w literaturze¹⁰, z literalnego brzmienia przepisu wynika, że dopiero po upływie przerwy trwającej dłużej, niż sześć miesięcy doradca podatkowy ma obowiązek zawiadomić o niej KRDP, ale ma prawo zawiadomić KRDP o planowanej przerwie w wykonywaniu zawodu już od rozpoczęcia tego zawieszenia. Takie zawiadomienie po upływie sześciu miesięcy od dnia faktycznego zaprzestania wykonywania czynności doradztwa podatkowego, przekształca się w wypełnienie obowiązku informacyjnego, o którym mowa w art. 34 ust. 2 DorPodU.

Okres faktycznego niewykonywania zawodu traktuje się, zgodnie z art. 34 ust. 3 DorPodU, jako zawieszenie wykonywania zawodu. Ma zatem ono miejsce od samego początku zaprzestania wykonywania zawodu, a nie dopiero po upływie sześciu miesięcy.

⁷ Wyr. WSA w Warszawie z 13.6.2007 r., VI SA/Wa 651/07, Legalis.

⁸ Wyr. NSA z 16.3.2018 r., II GSK 1686/16, Legalis.

⁹ Wyr. WSA w Warszawie z 5.4.2017 r., VI SA/Wa 2133/16, Legalis.

¹⁰ Ustawa o doradztwie podatkowym (red. *A. Mariński*), 2015, s. 138.

W okresie tym na doradcy podatkowym nie ciąży obowiązek obowiązkowego ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przy wykonywaniu czynności doradztwa podatkowego (art. 44 ust. 3 DorPodU). Nie jest on jednak zwolniony z opłacania składki członkowskiej oraz zachowania zgodnego z zasadami etyki zawodowej. Oczywiście nie dotyczą go wszystkie przepisy ZEDP (np. doradca w okresie zawieszenia wykonywania zawodu nie prowadzi spraw klientów, a zatem nie może naruszyć zasad dotyczących działania dla dobra klienta). W okresie niewykonywania zawodu doradcę podatkowego obowiązują dalej ogólne normy etyczne, w szczególności zobowiązany jest zachowywać się zgodnie z zasadami moralności oraz przestrzegać prawo. Przepis art. 36 pkt 1 DorPodU wyraźnie odnosi się do osoby będącej doradcą podatkowym, nie tylko czynnie wykonującą ten zawód, i nakazuje postępowanie zgodne z przepisami prawa, ze złożonym ślubowaniem i ZEDP.

Szczególnego podkreślenia wymaga stosunek niewykonywającego zawodu doradcy do innych kolegów i koleżanek, a także samorządu zawodowego. Jak określono w art. 15 ZEDP, doradca podatkowy obowiązany jest przestrzegać zasad lojalności, koleżeństwa i uczciwej konkurencji wobec innego doradcy podatkowego lub spółki doradztwa podatkowego. Taki obowiązek powstaje od dnia wpisu na listę doradców podatkowych i wygasa dopiero w momencie skreślenia tej osoby. Ponadto doradca podatkowy nie powinien wypowiadać publicznie negatywnych opinii wartościujących o osobie lub pracy czy dziełach innego doradcy podatkowego. Dopuszczalne jest jednak rzeczowe odnoszenie się do argumentów bądź poglądów prezentowanych przez innego doradcę podatkowego.

Tym samym niedopuszczalne jest formułowanie wartościujących i nieopartych na faktach opinii przez osobę w okresie zawieszania wykonywania zawodu. W szczególności osoby pełniące funkcje publiczne, np. w organach administracji publicznej, nie mogą formułować ocen i uogólnień w stosunku do wszystkich doradców podatkowych. Uznanie, że doradcy podatkowi pomagają w ukrywaniu dochodów lub unikaniu opodatkowania jest przykładem nieetycznego formułowania opinii. Oczywiście w stosunku do konkretnej osoby, po uowodnieniu jej winy, można wskazać na takie nieetyczne zachowanie, ale na pewno nie można uogólniać tezy do wszystkich członków samorządu. Tak samo jak jednostkowe przypadki popełniania przestępstw przez pracowników Krajowej Administracji Skarbowej nie upoważniają do formułowania oceny, że mamy do czynienia z zorganizowaną grupą przestępczą.

Doradcy niewykonyjący zawodu są zobowiązani także do przestrzegania art. 15b ust. 3 ZEDP, zgodnie z którym doradca podatkowy może wypowiadać się na temat działań bądź zaniechań samorządu doradców podatkowych. Powinien te wypowiedzi kierować do jego organów w rzeczowej formie, wskazując inne rozwiązanie problemu bądź proponując inny sposób działania.

Za naruszenie zasad etyki w okresie zawieszania wykonywania zawodu doradcy podatkowi ponoszą taką samą odpowiedzialność dyscyplinarną jak osoby wykonujące zawód.

Warto także zwrócić uwagę na aktywność doradcy podatkowego, który zakończył swoją działalność w administracji publicznej. W niektórych sytuacjach taka osoba kreuje się na eksperta w określonych dziedzinach, powołując się na autorstwo rozwiązań podatkowych. Wykorzystując taką pozycję uzyskuje dochody, np. z działalności szkoleniowej. Może to być oceniane jako zachowanie nieetyczne.

1.3. Ogólne obowiązki doradcy podatkowego

1.3.1. Przestrzeganie ZEDP

Doradca podatkowy zobligowany jest do przestrzegania ogólnie wskazanych zasad etyki, których źródła zostały wskazane w art. 1 ust. 1 ZEDP (por. art. 2 ZEDP). Z uwagi na to, że zawód doradcy podatkowego jest zawodem zaufania publicznego, przestrzeganie zasad etyki jest podstawowym obowiązkiem doradcy podatkowego.

Choć wskazano *expressis verbis* jedynie doradcę podatkowego jako osobę zobowiązaną do przestrzegania zasad etyki, to w związku z uwagami poczynionymi w pkt 2.3. niniejszego rozdziału, należy uznać, że kandydat odbywający praktyki przed wpisaniem na listę doradców podatkowych również jest zobowiązany do ich przestrzegania; nie będzie on jednak mógł podlegać odpowiedzialności dyscyplinarnej określonej w rozdz. X ZEDP oraz rozdz. 9 DorPodU.

Przepis art. 2 ust. 1 ZEDP powinien być interpretowany łącznie z art. 36 pkt 1 DorPodU, który nakłada na doradcę podatkowego obowiązek postępowania zgodnie z przepisami prawa, ze złożonym ślubowaniem oraz z zasadami etyki zawodowej. Naruszenie tych obowiązków skutkuje odpowiedzialnością określoną w art. 64 ust. 1 DorPodU, tj. możliwością ponoszenia odpowiedzialności dyscyplinarnej za czyny sprzeczne z zasadami etyki zawodowej.

Kolejnym bardzo ważnym obowiązkiem doradcy podatkowego jest stanie na straży godności zawodu oraz dbanie o jego ochronę. Regulacje poświęcone temu obowiązkowi nie są w ZEDP równie rozbudowane, jak w przypadku adwokatów oraz radców prawnych (KEA i KERP), lecz duża część uwag ich dotycząca może odnosić się również do doradców podatkowych.

Jak wskazał WSDA w jednym z wyroków, „członek zawodu, który popełnia czyn naruszający godność tego zawodu, obniża tym samym własną powagę i odwrotnie; adwokat, który postępowaniem swoim wykracza przeciwko regułom etyki i przyzwoitości, choćby jego czyn nie miał żadnego związku z wykonywaniem zawodu, obraża godność zawodu adwokackiego”¹¹. W związku z powyższym obowiązek stania na straży godności oraz dbania o ochronę zawodu można podzielić na dwie kategorie:

- 1) zachowania doradcy podatkowego w zakresie wykonywanych obowiązków;
- 2) zachowania doradcy podatkowego poza sferą wykonywanego zawodu.

Pierwsza grupa obejmuje wszelkie czynności wykonywane w ramach pracy zawodowej, w tym również w relacji z klientami, innymi doradcami podatkowymi, sądami, urzędami oraz instytucjami.

Przepisy ZEDP przewidują (w szczególności w rozdz. VI, VIII i IX) dyrektywy postępowania wobec poszczególnych podmiotów. We wszystkich tych sferach działania doradcy podatkowego powinny cechować się profesjonalizmem, rzetelnością, uczciwością, kulturą osobistą, niezależnością oraz szacunkiem. Oczywiście są to pojęcia nieostre, ale należy je rozumieć szeroko. Wykonywanie zawodu zaufania publicznego wymaga jak najwyższej staranności i kultury osobistej.

¹¹ Orz. WSDA z 11.6.2011 r., WSD 142/10, Legalis.

Do działań doradcy podatkowego wykraczających poza sferę wykonywanego zawodu można zaliczyć choćby działalność publiczną. Obejmuje ona wszelkie przejawy uczestniczenia w debacie publicznej, lecz również działalność publicystyczną, w tym wypowiedzi w Internecie. Również w tej sferze doradca podatkowy jest obowiązany zachować kulturę osobistą oraz powściągliwość w formułowaniu opinii. W żadnym przypadku nie można wyobrazić sobie sytuacji, w której doradca podatkowy obraża inne osoby, czy dokonuje innych nieetycznych zachowań. W sferze publicznej jego działalność i wypowiedzi powinny cechować się jak najwyższym stopniem precyzji i zachowania standardów etycznych.

W przeciwieństwie do regulacji korporacji adwokackiej, przepisy ZEDP nie odnoszą się wprost do życia prywatnego doradców podatkowych. W § 4 KEA stanowi się bowiem, że adwokat odpowiada dyscyplinarnie za uchybienie etyce adwokackiej lub naruszenie godności zawodu podczas działalności zawodowej, publicznej, a także w życiu prywatnym. Artykuł 3 ust. 1 KERP stanowi zaś: „Naruszenie postanowień Kodeksu stanowi podstawę odpowiedzialności dyscyplinarnej”. Jakkolwiek art. 2 ust. 1 ZEDP zawiera dość lakoniczne stwierdzenie, niepozwalające na wysuwanie daleko idących wniosków, to można odwołać się w tym zakresie do przepisów DorPodU. Zgodnie z art. 64 ust. 1 DorPodU doradcy podatkowi ponoszą odpowiedzialność dyscyplinarną za niewykonanie lub nie należyte wykonanie obowiązków zawodowych określonych prawem oraz za czyny sprzeczne z zasadami etyki zawodowej. W doktrynie przyjęto jednak rozszerzającą wykładnię tego przepisu, gdyż „czyny powszechnie uznane za hańbiące, nawet jeśli nie stoją w bezpośrednim związku z zawodem, mogą być podstawą wszczęcia postępowania dyscyplinarnego. Mogą one bowiem godzić w wizerunek zawodu doradcy podatkowego, w szczególności gdy osoba popełniająca taki czyn jest powszechnie utożsamiana z doradztwem podatkowym”¹².

Obowiązek przestrzegania zasad etyki należy rozumieć możliwie szeroko. Obejmuje on nie tylko działania firmowane przez doradcę podatkowego, lecz także działania podejmowane przez osoby działające pod jego nadzorem. Obowiązek etycznego zachowania może być oceniany także w zakresie pism podpisywanych przez doradcę podatkowego, a przygotowanych przez inną osobę. Dla przykładu doradca podatkowy, który podpisał pismo przygotowane przez inną osobę, nie może zwolnić się z odpowiedzialności za ewentualny delikt dyscyplinarny poprzez wskazanie, że nie był autorem pisma. Takie same wnioski należy wyciągnąć w stosunku do wszelkich innych przypadków naruszenia zasad etyki, które zostały popełnione przez osoby pozostające pod nadzorem doradcy podatkowego.

1.3.2. Stanie na straży godności zawodu

Doradca podatkowy jako przedstawiciel zawodu zaufania publicznego musi dbać o godność zawodu również poza sferą wykonywanego zawodu. Dotyczy to zarówno prowadzenia działalności gospodarczej lub działalności zarobkowej, która mogłaby obniżyć prestiż zawodu doradcy podatkowego, jak i spraw *stricte* prywatnych. Obowiązek stania na straży godności zawodu oraz dbania o jego ochronę jest nałożony przez art. 2 ust. 2 ZEDP.

¹² Ustawa o doradztwie podatkowym (red. A. Mariański), 2015, s. 250.

Twórcy ZEDP nie zdecydowali się doprecyzować pojęcia godności zawodu, w związku z czym należy odwołać się do innych regulacji. Na przykład w § 1 ust. 2 KEA wskazano, że naruszeniem godności zawodu adwokackiego jest takie postępowanie adwokata, które mogłoby go poniżyć w opinii publicznej lub wpłynąć negatywnie na zaufanie do zawodu. Z kolei w art. 11 ust. 2 KERP podniesiono, że naruszeniem godności zawodu radcy prawnego jest w szczególności takie postępowanie radcy prawnego, które mogłoby zdyskredytować go w opinii publicznej lub podważyć zaufanie do zawodu radcy prawnego.

W przepisach DorPodU oraz w ZEDP znaleźć można kilka regulacji, których celem jest niedopuszczanie do naruszania godności wykonywania zawodu oraz do podważania zaufania do doradcy podatkowego. Tytułem przykładu wskazać można na wyrażony w art. 5a ZEDP zakaz łączenia funkcji członka Państwowej Komisji Egzaminacyjnej ds. Doradztwa Podatkowego z uczestnictwem w jakiegokolwiek formie kształcenia mającym na celu przygotowanie do egzaminu na doradcę podatkowego, w tym także jako organizator bądź właściciel czy współwłaściciel firmy organizującej szkolenia w tym zakresie. Innym przejawem dbania o godność zawodu jest zakaz świadczenia przez doradcę podatkowego usług w sprawie, w której występował uprzednio jako pracownik organu administracji publicznej, pracownik sądu lub sędzieja. Nie jest również dopuszczalne wykorzystywanie lub powoływanie się na jakiegokolwiek osobiste stosunki w organach skarbowych, urzędach, instytucjach i sądach, w szczególności w celu uzyskania zlecenia. Jeszcze innym gwarantem dbania o godność zawodu są przepisy dotyczące konfliktu interesów, który został uregulowany w rozdziale V Zasad etyki. Realizacja tych przepisów pozwala uniknąć wątpliwych sytuacji, które mogłyby mieć wpływ na społeczną ocenę zawodu.

Jednym ze sposobów dbania o ochronę zawodu doradcy podatkowego jest aktywne uczestniczenie w pracy samorządu doradców podatkowych. Pełnienie funkcji w organach KIDP jest prawem korporacyjnym każdego doradcy podatkowego, a w przypadku wybrania do władz samorządowych obowiązany jest on do działania z najwyższą starannością. Każdy doradca podatkowy, niezależnie od tego, czy został powołany do pełnienia funkcji w ramach korporacji doradców podatkowych, czy też nie, jest obowiązany do okazywania szacunku władzom samorządu doradców podatkowych.

Doradca podatkowy ma obowiązek zwracania uwagi nie tylko na własne postępowanie, lecz – w razie konieczności – również na działania lub zaniechania innych doradców podatkowych. Wynika to wprost z art. 15 ust. 4 ZEDP, który nakazuje współdziałanie wszystkich doradców podatkowych w przestrzeganiu przez członków Izby zasad etyki doradcy podatkowego oraz godności zawodu. W związku z tym doradca podatkowy jest uprawniony do zwrócenia uwagi organom samorządu lub innemu doradcy podatkowemu naruszającemu zasady etyki zawodowej oraz godności zawodu. Takie zwrócenie uwagi koledze lub samorządowi powinno być poczynione możliwie dyskretnie, tak by nie podważać autorytetu kolegi w opinii publicznej¹³.

Istotna z punktu widzenia omawianej problematyki jest również odpowiedź na pytanie czy za każdym razem popełnienie przez doradcę podatkowego przestępstwa pociąga za sobą odpowiedzialność dyscyplinarną oraz uderza w obowiązek dbania o godność zawodu. Należy pamiętać, że zgodnie z przepisami KK przestępstwem nie jest czyn zabroniony, którego społeczna szkodliwość jest znikoma. A *contrario*, jeśli popełniony czyn szkodliwy

¹³ Tamże, s. 151.

społecznie w stopniu większym niż znikomym, to trudno uznać, że nie naruszono etyki, a w konsekwencji będzie on deliktem dyscyplinarnym. W orzecznictwie wprost wskazano że „nie może mieć miejsca sytuacja, aby zawód adwokata wykonywała osoba, która została prawomocnie skazana na karę pozbawienia wolności”¹⁴. Odbywanie kary więzienia w sposób oczywisty wpływa na godność doradcy podatkowego, lecz już samo ponoszenie odpowiedzialności karnej może stanowić przesłankę uznania, że etyka zawodowa została naruszona. Jak wskazano w jednym z judykatów „jeżeli adwokat dopuszcza się czynu, za który ponosi odpowiedzialność karną, i za ten czyn zostanie prawomocnym wyrokiem sądu karnego ukarany, to okoliczność ta nie może pozostać bez wpływu na wymiar kary za ten sam czyn w postępowaniu dyscyplinarnym, gdyż waga przewinienia i jego szkodliwość społeczna w tych okolicznościach nie mogą być kwestionowane”¹⁵.

1.4. Dyrektywy działania doradcy podatkowego

Przepis art. 3 ZEDP zawiera dyrektywy, którymi powinien kierować się doradca podatkowy przy pracy. Należą do nich dobro klientów oraz poszanowanie obowiązków wynikających z uczciwości, godności i dobrych obyczajów.

1.4.1. Kierowanie się dobrem klientów

Pierwsza z dyrektyw pracy doradcy podatkowego, tj. kierowanie się dobrem swoich klientów, jest ujęciem misji zawodowej doradców podatkowych. Jest to oczywiście pojęcie niedookreślone, które w każdej sytuacji będzie wymagało doprecyzowania przez doradcę podatkowego na podstawie posiadanej przez niego wiedzy, doświadczenia zawodowego oraz osobistego. Z pewnością za błędne ustalenie zakresu dobra klienta doradca podatkowy ponosi odpowiedzialność zawodową (możliwość utraty klienta czy reputacji na rynku) oraz dyscyplinarną (możliwość wszczęcia wobec doradcy podatkowego postępowania dyscyplinarnego w przypadku podejrzenia popełnienia deliktu).

Analizowany obowiązek dotyczy zarówno klientów z wyboru, jak i przydzielonych doradcy podatkowemu z urzędu. Doradca podatkowy obowiązany jest przykładać tę samą miarę staranności do pracy ze wszystkimi klientami, niezależnie od intratności konkretnego zlecenia. W związku z tym, jeśli w ramach ustanowienia prawa pomocy stronie zostanie przyznana pomoc doradcy podatkowego, ten ma obowiązek działać z najwyższą możliwą miarą staranności. Dotyczy to także opinii, o której mowa w art. 177 § 4 PostAdmU, w której doradca podatkowy – jako pełnomocnik wyznaczony w ramach prawa pomocy – nie stwierdza podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej i składa w sądzie, w terminie do wniesienia skargi kasacyjnej, sporządzoną przez siebie opinię w tym przedmiocie wraz z odpisem dla strony, dla której został ustanowiony. Odmowa sporządzenia skargi w imieniu klienta powinna być bardzo dokładnie uzasadniona. Jeśli zatem nie zostanie ona sporządzona z zachowaniem zasad należytej staranności, mogą istnieć podstawy do stwierdzenia, że został popełniony delikt dyscyplinarny.

¹⁴ Post. WSDA z 26.9.2009 r., WSD 68/09, Legalis.

¹⁵ Wyr. SN z 3.2.1969 r., RAD 22/68, niepubl.

1.4.2. Poszanowanie obowiązków wynikających z uczciwości, godności i dobrych obyczajów

Drugą dyrektywą jest poszanowanie obowiązków wynikających z uczciwości, godności i dobrych obyczajów. Rzecz jasna przepisy szczególne ZEDP oraz przepisy innych ustaw doprecyzują, w jaki sposób należy rozumieć poszanowanie tych obowiązków.

Uczciwość, której przestrzegania wymaga art. 3 ZEDP, doprecyzowana jest choćby poprzez obowiązek niepodawania organom państwowym świadomie nieprawdziwych informacji (dotyczy to także informacji przekazywanych klientom i innym doradcom podatkowym). Z pewnością takim zachowaniem będzie informowanie o rzekomej niedyspozycji zdrowotnej klienta bądź powiązanych z nim osób tak, by odsunąć w czasie przeprowadzenia czynności przed urzędem bądź sądem. Jako nieuczciwe należy określić również wykorzystywanie uprawnień przewidzianych w art. 194a § 2 i 3 OrdPU, tj. poświadczanie za zgodność z oryginałem dokumentów, które nie zostały doradcy podatkowemu przedstawione w oryginałach. Jak wskazuje się w art. 194a § 3 OrdPU, poświadczenie zgodności odpisu dokumentu z oryginałem przydaje mu charakter dokumentu urzędowego, w związku z czym brak zweryfikowania przez doradcę podatkowego oryginału dokumentu może prowadzić do bezzasadnego nadania dokumentowi statusu dokumentu urzędowego. Może to mieć istotne skutki, gdyż zgodnie z art. 194 § 1 OrdPU dokumenty urzędowe stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo stwierdzone, w związku z czym, jeśli dokument ten jest fałszywy to jego wprowadzenie do akt postępowania może wypaczyć wynik postępowania. Podkreślić należy, że takie postępowanie rodzi nie tylko odpowiedzialność dyscyplinarną, lecz może prowadzić do odpowiedzialności karnej na podstawie art. 271 KK.

Doradca podatkowy jest obowiązany do poszanowania obowiązków związanych z godnością. Odnosi się to do wszystkich osób, z którymi doradca podatkowy pracuje, współpracuje bądź przed którymi występuje, tj. do klientów, współpracowników, podwładnych, innych doradców podatkowych czy funkcjonariuszy państwowych. Można przyjąć, że godność oznacza związanie ogólnie przyjętymi kanonami kultury osobistej – nawet w przypadkach, gdy ww. osoby same kanonów tych nie zachowują¹⁶. Zachowanie doradcy podatkowego nie może także prowadzić do naruszenia godności np. pracowników Krajowej Administracji Skarbowej poprzez wypowiedzi formułowane nie tylko w trakcie wykonywania czynności, ale również w innych miejscach publicznych, np. na konferencjach i seminariach naukowych, forach dyskusyjnych, prasie, telewizji czy mediach społecznościowych.

Jako ostatnie zostały wskazane w art. 3 ust. 1 ZEDP dobre obyczaje. Niewątpliwie jest to klauzula generalna, którą zastosowano ze względu na uelastycznienie przepisu. Zabieg ten pozwoli na powoływanie się na wspomnianą klauzulę bez względu na szybkość czy kierunek rozwoju moralności społeczeństwa. W konsekwencji sąd będzie musiał wypełnić treścią ten przepis w każdej sprawie i stwierdzić, czy dane zachowanie mieściło się w zakresie dobrych obyczajów. Dobre obyczaje można utożsamiać z takimi wartościami jak: życzliwość, uczciwość, wzajemne zaufanie do siebie, powściągliwość w wypowiedziach czy okazywanie szacunku władzom samorządowym.

¹⁶ D. Szczygiel, *Zasady etyki doradców*, s. 26.

1.4.3. Granice działania w ochronie klienta

W art. 3 ust. 2 ZEDP wskazuje się, że doradca podatkowy podejmuje czynności zawodowe w celu ochrony interesów klienta, jednakże ta ochrona nie może usprawiedliwiać naruszenia zasad etyki i godności zawodu. Wyznacza się zatem dość precyzyjnie granice działania doradcy podatkowego: tak długo jak godność zawodu i zasady etyki nie są naruszone, tak dalece może działać doradca podatkowy w interesie klienta. Jak wielokrotnie już przypominano, doradca podatkowy wykonuje zawód zaufania publicznego i musi nie tylko sobą reprezentować najwyższe wartości moralne, ale również dbać o dobro wymiaru sprawiedliwości. Oznacza to przede wszystkim, że doradca podatkowy nie może być „przedłużeniem” klienta, lecz powinien stanowczo reagować na jego działania bądź sugestie sprzeczne z prawem lub zasadami etyki. W orzecznictwie słusznie zauważa się, że rolą adwokata (i – analogicznie – doradcy podatkowego) jest „przychodzenie z pomocą swym mocodawcom wszelkimi sposobami opierającymi się na wiedzy prawniczej, doświadczeniu, inteligencji i talencie adwokackim, ale w żadnym przypadku pomoc ta nie może mieć cech działania sprzecznego z prawem”¹⁷.

Relacja doradcy podatkowego i klienta może mieć różny charakter: w niektórych sytuacjach to klient może mieć pozycję dominującą, w innych z kolei – doradca podatkowy. Nawet gdy doradca podatkowy nie ma silnej pozycji w stosunku do klienta, musi on pamiętać, że sugestie klienta co do sposobu prowadzenia sprawy nie są dla niego wiążące, a gdyby ich wykonanie tworzyło ryzyko deliktu dyscyplinarnego lub nawet przestępstwa – w takiej sytuacji doradca podatkowy ma obowiązek odmówić. Wynika z tego zatem, że nadrzędnym zadaniem doradcy podatkowego jest postępowanie zgodne z prawem oraz zasadami etyki i wyłącznie w jego granicach może on podejmować czynności w celu ochrony klienta. Jak zauważył sąd „zasada niepodawania sądowi świadomie nieprawdźliwych informacji ma pierwszeństwo przed zasadą działania w interesie klienta”¹⁸.

Co więcej, doradca podatkowy jako wykwalifikowany profesjonalista i człowiek reprezentujący zawód zaufania publicznego musi wiedzieć, czy dana czynność zawodowa narusza zasady etyki bądź przepisy prawa. W takim przypadku niedopuszczalne są próby przeczucia odpowiedzialności na klienta za popełniony w jego imieniu lub na jego polecenie delikt dyscyplinarny. Trudno wyobrazić sobie jakiegokolwiek odstępstwa od tej zasady.

Rzecz jasna art. 3 ust. 2 ZEDP jako przepis ogólny jest doprecyzowany przez wiele przepisów szczególnych, zarówno w ZEDP, jak i innych aktach prawnych. Jakkolwiek w przypadku prowadzenia postępowania podatkowego przez doradcę podatkowego sugestie klienta mogą być niezbędne dla przekonującego przedstawienia stanu faktycznego i prawnego sprawy, świadome podawanie nieprawdy organom podatkowym będzie poważnym deliktem dyscyplinarnym. Nie może być zaakceptowana sytuacja, w której doradca podatkowy w związku z silną sugestią klienta stosuje w pismach procesowych obraźliwe sformułowania bądź kieruje nieoparte dowodami oskarżenia.

¹⁷ Orz. WSDA z 4.7.1992 r., WSD 18/92, Legalis.

¹⁸ Orz. WSDA z 19.6.2010 r., WSD 5/10, Legalis.

Orzecznictwo

Rękojmia należytego wykonywania zawodu

Wadliwym byłoby wyprowadzenie z powyższych rozważań wniosku, iż jednorazowe pejoratywne zachowanie nie może doprowadzić do sytuacji, która zostanie oceniona jako dyskwalifikująca kandydata na radcę prawnego w sferze etyczno-moralnej. Zdaniem Sądu, nawet jednorazowe zachowanie może podważyć wiarygodność oraz nieskazitelny charakter strony. Skarżący powinien mieć świadomość, że nawet najlepsza nota o pracy oraz działaniu w życiu publicznym i prywatnym, wystawiona przez uprawniony do tego organ, może ulec zmianie w wyniku jednego zachowania osoby, której opinia dotyczyła.

O nieskazitelności charakteru świadczą takie osobiste przymioty, jak: uczciwość w życiu prywatnym i zawodowym, odpowiedzialność za własne słowa i czyny, odwaga cywilna, pracowitość, umiejętność zgodnego współżycia z otoczeniem. Przy czym w każdej sprawie konieczne jest dokonanie wszechstronnej i wnikliwej analizy wszystkich istotnych elementów składających się na dotychczasową drogę życiową i zawodową kandydata oraz jego etyczne i społeczne zalety, bowiem tylko taka całościowa ocena pozwoli na prawidłowe ustalenie, czy konkretne uchybienie dyskwalifikuje kandydata.

Nawet jednorazowe zachowanie może podważyć wiarygodność oraz nieskazitelny charakter strony. Nawet najlepsza nota o pracy oraz działaniu w życiu publicznym i prywatnym, wystawiona przez uprawniony do tego organ, może ulec zmianie w wyniku jednego zachowania osoby, której opinia dotyczyła.

Wyr. WSA w Warszawie z 13.6.2007 r., VI SA/Wa 651/07, Legalis

Zatarcie skazania a rękojmia prawidłowego wykonywania zawodu adwokata

Minister Sprawiedliwości badając czy kandydat spełnia przesłankę z art. 65 pkt 1 u.p.o.a., czyli czy jest nieskazitelnego charakteru i swym dotychczasowym postępowaniem daje rękojmię należytego wykonywania zawodu adwokata, powinien brać pod uwagę wszystkie okoliczności składające się na wizerunek kandydata, a więc także znane mu zdarzenia, które legły u podstaw wydania wyroku skazującego, mimo iż skazanie uległo zatarcia. Zachowania te, jako fakty społeczne nadal istnieją i mogą być brane pod uwagę przy ocenie sylwetki kandydata.

Wyr. NSA z 16.3.2018 r., II GSK 1686/16, Legalis

Ocena nieskazitelności charakteru osoby ubiegającej się o wpis na listę adwokatów

1. O nieskazitelności charakteru świadczą różnego rodzaju przymioty osobiste, wśród których wymienia się, między innymi, uczciwość w życiu prywatnym i zawodowym, poczucie odpowiedzialności za własne słowa i czyny, odwagę cywilną i samokrytycyzm. Wy-

mogów dotyczących takich cech nie da się pogodzić z ujawnionym zachowaniem związanym z przejawami zlej woli.

2. Nie do pogodzenia ze spełnieniem przesłanki nieskazitelnego charakteru jest przemilczenie przez stronę istotnych faktów z jej życia zawodowego, co świadczy co najmniej o braku odwagi cywilnej i uczciwości.

Wyr. WSA w Warszawie z 5.4.2017 r., VI SA/Wa 2133/16, Legalis

Znaczenie godności zawodu adwokackiego

Bezsprzecznie godność zawodu adwokackiego należy rozumieć bardzo szeroko. Członek zawodu, który popełnia czyn naruszający godność tego zawodu, obniża tym samym własną powagę i odwrotnie; adwokat, który postępowaniem swoim wykracza przeciwko regułom etyki i przyzwoitości, choćby jego czyn nie miał żadnego związku z wykonywaniem zawodu, obraża godność zawodu adwokackiego.

Orz. WSDA z 11.6.2011 r., WSD 142/10, Legalis

Wpływ skazania wyrokiem karnym na wykonywanie zawodu adwokata

Nie może mieć miejsca sytuacja, aby zawód adwokata wykonywała osoba, która została prawomocnie skazana na karę pozbawienia wolności.

Post. WSDA z 26.9.2009 r., WSD 68/09, Legalis

Wpływ życia prywatnego na wykonywanie zawodu adwokata

Z faktu należenia do adwokatury, która współdziała z sądami i innymi organami państwowymi w ochronie porządku prawnego Polski Ludowej, wypływa dla adwokata szczególny obowiązek przestrzegania przepisów prawnych w taki sposób, by jego zachowanie się także w życiu prywatnym było nienaganne, a w żadnym razie nie dawało podstawy do wszczęcia przeciwko niemu postępowania karnego.

Wyr. SN z 3.2.1969 r., RAD 22/68 (niepubl.)

Zakaz podawania nieprawdziwych informacji

Świadome zatajenie przed sądem adresu jednego z koniecznych uczestników postępowania spadkowego jest bardzo poważnym uchybieniem, szczególnie jeśli takiego uchybienia dopuścił się adwokat, zainteresowany osobiście wynikiem sprawy. Nawet w przypadku, gdyby adwokat występował tylko jako pełnomocnik strony i mocodawca żądał od adwokata współdziałania w działaniu, które zmierzałoby do wprowadzenia wymiaru sprawiedliwości w błąd przez podanie nieprawdy, jej zatajenie lub zaniechanie obowiązku jej ujawnienia, adwokat powinien odmówić takiemu żądaniu.

Orz. WSDA z 4.7.1992 r., WSD 18/92, Legalis

[Przejdź do księgarni →](#)

ksiegarnia.beck.pl